NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok IV. Kraków, czwartek 4 sierpnia 1921. Nr. 202.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Pczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.128.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11 1/2 do 12 w południe.

Cena Nru 10 Mk.

Prenumerata: w Krakowie i na prowincyi mies. 240·—, kwart. 720·— M
w Krakowie z odnoszeniem do domu . . . 270·—, „ 810·—„
Na prowincyi: z przesyłką pocztową 285·—, „ 855·—„
Za granicą: z przesyłką pocztową . . 325·—, „ 975·—„
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 7·— Mk., wiersz nonparel 1-szpalt. Mk 20. Nadesłane Mk 50·—. Wiersz nonparelowy 1 szp w tekście Mk 70·—, Wiersz nonp. 1 szpalt. na 1. stronie 80 Mk
Zawiadomienia ślubne i gratulacye 200 Mk.

Dr. O. THON.

Brak parlamentarnego taktu.

Warszawa, 1 lipca.

W świecie parlamentarnym dzieje się zazwyczaj w ten sposób, że dabata nad budżetem rocznym daje grupom, zajmującym wobec rządu stanowisko opozycyjne, możność wypowiedzenia swych zastrzeżeń i żądań. Zwłaszcza ten rodzaj dyskusyi bywa niekrępowany, a większość nigdy nie ucieka się do brutalnej siły dla jej ukrócenia. Większość udzielająca rządowi poparcia, zwykle w debacie takiej słaby tylko bierze udział z tej prostej przyczyny, że stanowisko rządu jest wszak jej własnem stanowiskiem, przyczem nie musi ona udzielać żadnych wyjaśnień, gdyż poglądy jej znane są ogółowi z góry, jako że sam rząd je przedstawia i niemi się kieruje. Opozycya zaś, niedysponująca żadną inną bronią, jak mowami parlamentarnemi, którym przysłuchuje się całe państwo, nie może zrzec się tego przywileju swojego, takt zaś parlamentarny nakazuje, by jej nie zmuszać do tego rodzaju niemiłych ustępstw.

Takt parlamentarny obowiązuje tam, gdzie jest już dostatecznie rozwiniętym. Sejm jednak polski nie uznaje jeszcze dodobnych praw. Tu rozstrzyga liczba, która też mocą swej brutalnej przewagi zmusza opozycyę do milczenia. Tym razem w nas rzucono pocisk.

Oto na żądanie endecyi zwołany został Sejm na krótką, bo trzy dni trwającą, sesyę w porę lipcową, gdy upały dochodziły do 40 stopni. Zwołany został wyłącznie i jedynie dla dyskusyi nad rocznym budżetem, nie zaś w żadnym innym celu. Coprawda, nie przyniosła sesya ta żadnej pozytywnej korzyści, bo ostatecznie do decyzyi nie mógł Sejm dojść, z samą dyskusyą można było przeczekać do ukończenia feryi, zaś preliminarz budżetowy mógł byc na razie omawiany w komisyi skarbowo-budżetowej. Zawiodły rachuby endencyi, która przypuszczała, że dyskusye te dadzą jej sposobność obalenia znienawidzonego rządu. Sposobność ta jednak nie nadarzyła się, przeto nadarmo lały się strumienie potu z biednych posłów, a cała sesya nie przyniosła żadnej korzyści.

Skoro jednak posiedzenie już zostało zwołane, a dyskusya się rozpoczęła, trzeba było opozycyi dać możność wypowiedzenia swych pretensyi. Atoli Sejm nasz nie zrozumiał obowiązku taktu i zanim jeszcze opozycye, w szczególności też grupa żydowska zdołała wypowiedzieć swe żądania, przerwano dyskusyę. A tego się nigdzie nie praktykuje.

Przyznam się szczerze, że fakt ten niemało mnie zasmucił. Chciałem bowiem tym razem przemówić do członków Rządu jasno i bez osłonek. Chciałem im, jakby w szlifowanem zwierciedle, okazać ich prawdziwe oblicze. Chciałem wyjaśnić istotne przyczyny, dla których świat cywilizowany, świat Zachodu, nie darzy rządu polskiego zaufaniem. Chciałem w słowach jasnych powiedzieć, jak rzekomo rozwiązują kwestyę żydowską nazewnątrz, a jak obchodzą się z ludnością żydowską wewnątrz państwa, przytoczyć chciałem jaskrawe dowody na kontrast, panujący pomiędzy tem, co mówią, a tem, co myślą, tak, iżby odpowiedzi im brakło. Chciałem, jako obywatel polski i poseł do polskiego Sejmu wskazać na groźne niebezpieczeństwo, związane z dwulicową polityką, jaką uprawiają w stosunku do państwa i jego stanowiska międzynarodowego. Chciałem dać im do zrozumienia, że depôty na nie

Cztery projekty podziału Górnego Śląska.

L. Wiedeń. (Telefonem). Z Paryża donoszą: Komisya ekspertów, która miała zbadać sprawę górnośląską, dotychczas nie posiada żadnej decyzyi. Narazie wyłoniły się 4 odmienne projekty, których autorami są Percival, Korfanty, Sforza i gen. Le Rond. Podczas kiedy pierwsze dwa wypowiadają się zdecydowanie za Polską, noszą 2 ostatnie projekty charakter prowizoryczny. Komisya rzeczoznawców jednak nie zaakceptuje żadnego z projektów, szukając nowej linii podziału.

Paryż. PAT. (Havas). Generał Lerond odbędzie dzisiaj wieczorem konferencyę z Briandem.

Rada najwyższa zwołana na dzień 8 sierpnia.

Paryż. (E. E. Radio). Termin zebrania się Rady Najwyższej ustalono na poniedziałek 8. bm. Oficyalne zaproszenia do Lloyda Georga i Bononiego wysłał Briand dzisiaj.

Lyon. PAT. (Radio). Stwierdza się wiadomość, że konferencye Rady najwyższej rozpoczną się 8 sierpnia w Paryżu albo w Boulogne.

Londyn. PAT. (Reuter). Briand odpowiedział wczoraj, że akceptuje propozycyę angielską, aby Rada najwyższa zeszła się dnia 8 bm. Lloyd George i Coursou i inni politycy angielscy wyjadą na posiedzenie Rady w niedzielę. Panuje przekonanie, że posiedzenie Rady potrwa krótko, gdyż politycy angielscy ze względu na swe zajęcia muszą wkrótce powrócić do Londynu. W posiedzeniu Rady mają wziąć udział: włoski premier i włoski minister spraw zagranicznych.

Paryż. PAT. Ag. Havasa donosi z Londynu, że w delegacyi angielskiej, która uczestniczyć będzie w obradach Rady najwyższej, weźmie udział Llyod George, lord Courzon, lord Hardinge i Wilson. Delegacya wyjedzie z Londynu 7-go sierpnia.

Berlin. PAT. (W. B. K.) Dzienniki donoszą z Paryża, że zdaniem dzienników paryskich, porządek dzienny mającej się odbyć konferencyi Rady najwyższej, przedstawiać się będzie następująco: 1) wysłanie posiłków na Górny Śląsk, 2) utworzenie niemiecko-polskiej granicy na Górnym Śląsku, 3) kwestya wprowadzenia w życie od marca i kwietnia sankcyi wojskowych (Francya domaga się utrzymania sankcyj, Anglia zniesienia), 4) wyrok nad przestępcami wojennymi, 5) zarządzenie i przeprowadzenie gospodarczej akcyi dla ratowania ludności głodującej w Rosyi, 6) Rozbrojenie, 7) kwestya wschodnia, 8) kwestya albańska.

Polska weźmie udział w posiedzeniu Rady najwyższej?

Paryż. PAT. (Havas). Jak podaje „Matin", prawdopodobnie oprócz Belgii będą także zaproszone na posiedzenie Rady najwyższej Jugosławia, Rumunia i Polska, a gdyby Rada miała rozpatrywać kwestyę wschodnią, zaproszonoby także i Grecyę. Co się tyczy Stanów Zjednoczonych, Francya byłaby zadowoloną gdyby zastępca Stanów półn. Harvey uczestniczył w posiedzeniu Rady najwyższej nie jako obserwator, lecz upoważony odpowiedniemi pełnomocnictwami.

Ll. George za sprawiedliwem rozwiązaniem problemu.

Tak oświadczył w Izbie gmin.

Londyn. PAT. (Reuter). Lloyd George odpowiedział w Izbie gmin na zapytanie, że rząd angielski w czasie nieporozumienia angielsko-francuskiego był ożywiony życzeniem sprawiedliwego rozwiązania kwestyi górnośląskiej w myśl wyników plebiscytu i w myśl postanowień traktatu pokojowego. Zadaniem rządu angielskiego jest czuwać nad tem, aby Polacy i Niemcy byli jednako traktowani.

Londyn. PAT. (Havas). Lloyd George oświadczył w Izbie gmin, że czuje się szczęśliwym, iż doszło do wyrównania różnic między Francyą a Anglią, oraz w sprawie określenia terminu zwołania Rady najwyższej. Dalej oświadczył Lloyd George, że pierwszą sprawą, jaka będzie poruszaną na konferencyi, będzie kwestya, czy posiłki państw sprzymierzonych będą wysłane na terytoryum plebiscytowe. Anglia kieruje się jedynie troską o sprawiedliwe rozwiązanie zagadnienia górnośląskiego, mając na względzie wyniki plebiscytu oraz traktat wersalski. Dalej oświadczył Lloyd George, że sprawa przestępców wojennych będzie również poruszaną na obradach Rady najwyższej.

Niezdecydowane Włochy.

Rzym. PAT. (Havas). W komisyi spraw zagranicznych zabrał wczoraj głos włoski minister spraw zagranicznych Della Toretto i wyraził swoje sympatye Polsce. Podniósł on, że Włochy nie zamierzają przeciwstawić się Francyi, ehoć co do ogólnej polityki śląskiej zgodne są z Anglią.

Warszawa. (E. E.) Wedle informacyi, nadeszłych do Warszawy włoski minister spraw zagranicznych markiz Della Toretta czyni starania, aby termin zwołania Rady najw. ustalono na 11 bm.

nie zdadzą się „deklaracye" księcia Lubomirskiego, dopóki istotne czyny rządu będą je zaprzeczały, pozostając w jaskrawej z niemi sprzeczności. Chciałem w imię szczęścia Rzeczypospolitej przestrzedz Rząd przed kroczeniem na dotychczasowej drodze, która zaszczytu mu nie przyniesie, a do pożądanego celu nie wiedzie. I wiele im chciałem powiedzieć, chciałem im wszystko rzec, a oni widocznie prawdy słyszeć nie chcieli. Mocą swej brutalnej przewagi liczebnej przerwała większość dyskusyę nie dając mi możności wypowiedzenia się, jak było moim zamiarem. Tylko w krótkich słowach podałem na piśmie kwintesencyę tego, co ustnie chciałem wyrazić. A sądzę, że słowa moje, acz bolesne dla rządu i stronnictw sejmowych, mogłyby były wiele przynieść państwu korzyści.

I znowu przekonałem się, że nasz młody parlamentaryzm nie jest jeszcze odpowiednio udoskonalonym, gdyż nie rozwinął się w nim jeszcze należycie ów takt, stosowany wśród narodów najdoskonalszych, takt, któremu przypisuje się w Anglii naprzykład, o wiele więcej wagi, aniżeli ustalonym przepisom prawnym. Jeszcze wielu rzeczy musi się młody ten Sejm nauczyć.

(„Hacefirah").

Piąty Zjazd krajowy syonistów Polski.

(Od naszego specyalnego sprawozdawcy).

PRZEMÓWIENIA POSŁÓW.

(g) Łódź. (Telefonem). Jak już wczoraj donosiłem, poniedziałkowe posiedzenie popołudniowe zajęła dyskusya nad sprawozdaniem z działalności Kom. Centr. organizacyi. Punktem kulminacyjnym dyskusyi były przemówienia posłów Rosenblatta, Thona i Grünbauma. O godz. 11 w nocy zabrał głos

pos. Rosenblatt,

który poddał ostrej krytyce działalność Komitetu Centralnego. Mówca oświadcza, że praca sejmowa całkowicie odwracała uwagę naszą od programu palestyńskiego. Dalej występuje mówca za zbliżeniem się do innych stronnictw żydowskich, przedewszystkiem zaś do Szlome Emune Isroel.

Owacyjnie witany zabiera głos

pos. Grünbaum,

który zbijając zarzuty przedmówcy stwierdza, że Sokołow i Weizman zapewnili posłów naszych, iż działalność ich przyczyni się w znacznej mierze do osiągnięcia sukcesów politycznych w Palestynie, to też powinni wytrwać na tem stanowisku. W dalszym ciągu przemówienia sprzeciwia się pos. Grünbaum wchodzeniu w kompromisy z ortodoksyą z pod znaku Szlome Emune Isroel.

Jako ostatni mówca zabiera głos o godz. 1-ej w nocy

poseł dr Thon,

którego zgromadzeni witają huraganem niemilknących oklasków. Nazywając dyskusyę tę godziną spowiedzi, przedstawia mówca swoje zapatrywania na stosunek polityki golusowej do polityki palestyńskiej. Pos. Thon występuje w obronie pierwszej i stwierdza, że oznacza ona

walkę o nasze prawa narodowe w golusie.

Bez silnego golusu niema silnej Palestyny.

W dalszym ciągu swego przemówienia zbija mówca zarzuty pos. Rosenblatta, biorąc w obronę politykę Klubu posłów narodowo-żydowskich. Oświadcza się też za utworzeniem jednolitego frontu żydowskiego na zewnątrz. Żyjemy nadal jeszcze w stanie wojennym — kończy poseł Thon swe świetne przemówienie — wobec czego musimy skoncentrować wszystkie nasze siły dla osiągnięcia wspólnego celu.

CZWARTE POSIEDZENIE.

Dzisiejsze posiedzenie przedpołudniowe otworzył poseł Grünbaum odczytaniem telegramu powitalnego od Komitetu Delegacyi Żydowskich w Paryżu. Na wniosek przewodniczącego uchwalono wysłać na ręce tegoż Komitetu wyrazy podziękowania za jego dotychczasową owocną działalność w kierunku zdobycia dla Żydów praw mniejszości narodowej.

Z kolei dokonano wyborów następujących komisyi: politycznej (w skład której z delegatów Małopolski wszedł dr Ellenberg), palestyńskiej (z delegatów Małopolski — Kraus z Wieliczki), komisyi Keren Hajessod (Spira z Krakowa), kongresowej (d. Ellenberg), organizacyjnej (Ellenbogen z Rzeszowa) i finansowej (Gerstmann z Przemyśla).

Następnie wygłosili referaty pp.: Podliszewski o Keren Hajessod, dr. Korngrün o imigracyi do Palestyny i Grawicki o Funduszu Narodowym.

PIĄTE POSIEDZENIE.

Posiedzenie popołudniowe wypełnił referat p. Lewitego

o kolonizacyi Palestyny,

po którym to referacie wywiązała się ożywiona dyskusya palestyńska. Między innymi zabrali głos w dyskusyi goście z Palestyny, pp. Szajnkin i Sprincak, którym obecni zgotowali burzliwą owacyę. O wielkiem zainteresowaniu się okazanem przez delegatów dla sprawy palestyńskiej świadczy fakt, iż do dyskusyi zapisało się aż 90 mówców. Z tego powodu dokonała konferencya wyboru 15 mówców generalnych.

W chwili, kiedy Wam telefonuję (godzina 11 wieczorem), dyskusya palestyńska toczy się w dalszym ciągu.

Konferencya Weizmanna z rządem ang. w sprawie Palestyny.

Wnioski prof. Weizmanna w sprawie urzeczywistnienia deklaracyi Balfoura rozpatrywane przez gabinet angielski.

(Telegram własny „Nowego Dziennika").

Londyn. (Ż. B. K.) Egzekutywa Organizacyi Syonistycznej zawiadamia, że w piątek, 22-go lipca obecny był prof. dr. Weizmann na konferencyi w sprawie Palestyny, w której wzięli udział Lloyd George, sir Balfour i min. Churchill. Dr. Weizmann wyjaśnił szczegółowo stanowisko syonistów do obecnej sytuacyi w Palestynie i zaproponował pewne zmiany w administracyi kraju, niezbędne dla urzeczywistnienia deklaracyi Balfoura.

Wnioski prof. Weizmanna są obecnie rozpatrywane przez rząd brytyjski.

Sprawa Palestyny będzie poruszana na konferencyi waszyngtońskiej?

(Telegram własny „Nowego Dziennika").

Londyn. (Ż. B. K.). Jak się dowiadujemy, sprawa palestyńska omawiana będzie na konferencyi waszyngtońskiej zwołanej przez Hardinga, a to w związku z zagadnieniem ogólnej polityki wielkich mocarstw w odniesieniu do mandatu. W pewnych kołach prowadzona jest bowiem agitacya, zmierzająca do zniesienia systemu mandatowego w ogólności.

Konferencya ludowców żydowskich w Berlinie

Hannower. (E. E.). Radio. W Berlinie rozpoczęła się konferencya żydowskiej partyi ludowej. Wzięli w niej udział również przedstawiciele partyi żydowskich innych krajów. I tak z Polski przyjechał Prylucki, z Wilna Efroikin, z Paryża [illegible]. Postanowiono utworzyć centralę [illegible] w Berlinie oraz powzięto rezolucye odnośnie do przyszłej pracy żyd. partyj ludowych.

Opieka „Hiasu" nad uchodźcami.

Kiszyniew. (ŻBK). Dyrektor „Hiasu" Held, przybył tu celem zbadania położenia bezdomnych uchodźców żydowskich, pragnących wyemigrować, oraz celem rozwinięcia akcyi opiekuńczej we wszystkich większych miejscowościach i portach.

Niemcy planują wywołanie rozruchów na G. Śląsku

Bytom. PAT. Władze koalicyjne wpadły na nowy plan niemiecki wywołania na Górnym Śląsku rozruchów, mianowicie w dniu zebrania się Rady najwyższej.

Niemcy chcą całego Śląska!

Berlin. PAT. Na zapytanie chrześcijańskich związków zawodowych w sprawie przyznania Polsce okręgów Rybnickiego i Pszczyńskiego, oświadczył berliński urząd dla spraw zagranicznych, że rząd Rzeszy obstaje przy niepodzielności Górnego Śląska i przyznania go w całości Niemcom.

Niemcy usiłują łączyć kwestyę górnośląską

ze sprawą odszkodowań.

Paryż. PAT. Ag Havasa donosi: Wedle „Petit Parisien" rokowania francusko-niemieckie w sprawie odszkodowań doprowadziły do pomyślnych rezultatów. Niemcy żądają tylko zmiany niektórych szczegółów, jednakże wzajemna wymiana podpisów będzie prawdopodobnie spóźnioną skutkiem tego, że Berlin stara się połączyć sprawę odszkodowań ze sprawą Górnego Śląska, powodując w ten sposób nową wymianę zapatrywań w tej sprawie.

Paryż. PAT. Ag. Havasa donosi: Rozszerzają się pogłoski, jakoby Rathenau starał się w ostatnich dniach o powtórne spotkanie z Laucherem. W związku z temi doniesieniami „Petit Parisien" zaznacza, że te intrygi skazane są na niepowodzenie, gdyż rząd francuski nie dopuści do żadnych targów w sprawie Górnego Śląska.

Górny Śląsk nie jest Niemcom potrzebny.

Opinia izby handlowej w Tuluzie.

Tuluza. PAT. (Havas). W odpowiedzi na memoryał wrocławskiej izby handlowej, stwierdzający, że Górny Śląsk jest niezbędny dla Niemiec, izba handlowa w Tuluzie oświadczyła, że Niemcy, które zniszczyły terytorya swoich sąsiadów, zachowując swoje własne w stanie nienaruszonym, posiadają dostateczne środki, aby nawet pozbawione części Górnego Śląska mogły podołać dziełu odbudowy. Izba handlowa w Tuluzie wyraziła zaufanie rządowi francuskiemu, że ureguluje w porozumieniu ze sprzymierzeńcami sprawę Górnego Śląska zgodnie z traktatem wersalskim.

„Rothe Fahne" o wojskach aliancklch na G. Śląsku.

Berlin. (E. E.). Wczorajsze wydanie „Rothe Fahne" domaga się uniemożliwienia transportów koalicyjnych wojsk na Górny Śląsk z tego powodu, że przeznaczone są do akcyi imperyalistycznej kosztem proletaryatu. Posiłki koalicyjne są zdaniem „Rothe Fahne" skierowane przeciw proletaryatowi Rosyi a tem samem Niemiec, gdyż Górny Śląsk może być albo punktem koncentracyjnym reakcyjnego Orgeszu, albo na wypadek przyłączenia Śląska do Polski, punktem koncentracyjnym państw imperyalistycznych przeciw Rosyi sowieckiej.

„Niemiecki lew".

Berlin. (E. E.). Wobec często powtarzających się zajść między oficerami francuskimi i członkami komisyi międzykoalicyjnych a ludnością cywilną w Berlinie, „Kreuzzeitung" pisze: Gen. Nollet i jego zacni podwładni powinnii wystrzegać się i nie drażnić lwa niemieckiego. Chociaż zęby mu już po części wydarto, może się zdarzyć, że mimo rozbrojenia Niemiec chłopi niemieccy chwycą za kosy i cepy, a robotnicy za siekiery i motyki, aby dać zwycięzcom taką nauczkę, jakiej z pewnością sobie dla siebie nie pragną. Wogóle prasa niemiecka usiłuje przedstawić tarcia te jako spowodowane zawsze przez Francuzów.

Proklamacya 24-godz. strajku generalnego w Gdańsku.

Gdańsk. (E. E.). Socyalistyczne związki zawodowe partyi socyalistów większości i niezależnych oraz komuniści wydali wezwanie do 24-godzinnego strejku generalnego w Gdańsku, jako protestu przeciw obarczaniu warstwy pracującej coraz nowymi podatkami, przeciw podwyższeniu czynszu mieszkaniowego, drożyźnie artykułów żywnościowych, oraz zamierzonemu podwyższeniu cen chleba. Strejkujący będą żądali podwyżki płac robotników i urzędników, podwyżki poborów inwalidów, wdów i sierót wojennych oraz zapomóg dla bezrobotnych. Strejk ma być wyrazem protestu przeciw zamachowi senatu na prawo zrzeszeń, zawarte w konstytucyi gdańskiej. Do strejku mają przystąpić wszyztkie instytucye komunikacyjne i zakłady użyteczności publicznej z wyjątkiem szpitali.

Mniejszości narodowe a ordynacya wyborcza do Sejmu.

W „Narodzie" omawia przywódca demokracyi lewicowej p. Medard Downarowicz nowy projekt ordynacyi wyborczej do Sejmu. Rozprawiając się szczerzej z pogłębianym przez projekt ordynacyi konfliktem między wsią a miastem, pisze p. Downarowicz m. i. co następuje:

„Chciałbym uwzględnić jeden motyw, który być może bierze pod uwagę prawodawca. Tym motywem mogą być mniejszości narodowe. Te mniejszości mogą nie być ogarnięte poczuciem państwowości polskiej i mogą się stać szkodliwym dla państwa czynnikiem w Sejmie. Sprzeciwiałbym się w danym wypadku strusiej polityce. Trzeba być konsekwentnym. Albo zdecydujemy się na więzienie etnograficzne polskie i nie będziemy drżeli przed mniejszościami narodowemi, albo przyjmiemy śmiało wszystkie konsekwencye stanu faktycznego, od którego uciec nie potrafimy. Niebezpieczeństwa mniejszości narodowych nie unikniemy przez sztuczki ordynacyi wyborczej. Przez te sztuczki można uszczuplić stan posiadania mniejszości narodowych w Sejmie o kilka mandatów. Niebezpieczeństwo zaś tkwi nie w ilości tych posłów, a w samym fakcie ich istnienia.

Zresztą nawet arytmetyka w stosunku do mniejszości narodowych jest zupełnie fałszywa. Mniejszości te są przeważnie nie rozrzucone po kraju, a zajmują pewne połacie, gdzie są większością. Polityka małych okręgów tych mniejszości nie usunie. Przeciwnie na tych terenach, gdzie nie polskie narodowości stanowią jedynie stracone głosy polskie. Z mniejszości narodowych jedynie Żydzi są elementem rozrzuconym po kraju. Czy tak bardzo zależy prawodawcy na oderwaniu kilku mandatów Żydom, że gotów jest za nie zapłacić pozbawieniem elementu polskiego na różnych kresach nadziei na uzyskanie mandatów dla siebie?

Prawodawca na chwilę się nie waha umieścić w ordynacyi wyborczej zasadę stosunkowości. Zasada ta przekreśla wprowadzenie do Sejmu tylko przedstawicieli większości, a dąży do wytworzenia w Sejmie wiernej miniatury całego społeczeństwa. A w takim razie trzeba konsekwentnie iść do końca. I projekt ordynacyi wyborczej, który przeszedł przez Radę Ministrów musi ulec rewizyi".

Rozsądne uwagi p. Downarowicza potwierdzają raz jeszcze wszystkie nasze zastrzeżenia, jakie podnosiliśmy wraz z całą prasą żydowską pod adresem skontruowanego już projektu ordynacyi. Lecz prawdopodobnie i ten głos polski minie bez głębszego echa, podobnie jak przeszły bez najmniejszego oddźwięku u sfer miarodajnych głosy prasy żydowskiej.

P. P. S. a kwestya narodowościowa w Polsce.

Kongres PPS. w Łodzi przyjął na wniosek pos. Niedziałkowskiego następujące rezolucye w sprawie narodowościowej:

XVIII Kongres P. P. S. protestuje jaknajenergiczniej przeciwko polityce ucisku narodowego i wyznaniowego, prowadzonej przez organy polskiej władzy państwowej na kresach Rzeczypospolitej. Kongres potępia tę politykę, jako sprzeczną z założeniami socyalizmu i demokracyi, godzącą w podstawy państwowości polskiej, będącą źródłem nieustannych zatargów i starć narodowościowych i religijnych.

Kongres widzi rozwiązanie ostateczne kwestyi narodowo-ściowej na kresach Polski w powstaniu niepodległych państw Białorusi i Ukrainy, oraz w rozgraniczeniu terytoryalnem tych państw i Rzeczypospolitej Polskiej, oraz Rosyi na zasadzie prawa zainteresowanej ludności do rozstrzygania o własnym losie.

Kongres solidaryzuje się najzupełniej ze stanowiskiem Z. P. P. S., który w swoim projekcie konstytucyi żądał ustroju autonomicznego dla ziem Rzplitej o ludności mieszanej lub w przeważnej części niepolskiej i poleca Z. P. P. S., by poczynił w porozumieniu z Radą Naczelną energiczne i stanowcze kroki w celu możliwie rychłego zrealizowania tego postulatu. Kongres uważa zdobycie daleko idącej autonomii dla zamieszkujących zwarte terytorya mniejszości narodowych w Polsce za jedno z najpilniejszych zadań walki socyalistycznej.

Ponadto uchwalono następujący wniosek uzupełniający p. Babera.

XVIII Zjazd PPS., rozumiejąc, że do skutecznej walki z silną i zorganizowaną reakcyą polityczną i społeczną w Polsce potrzebny jest wspólny, solidarny i twardy wysiłek partyj socyalistycznych wszystkich narodów na terytoryum Rzplitej Polskiej — poleca Radzie Naczelnej podjąć usiłowania, mogące doprowadzić do porozumienia między niemi.

W tym celu Rada Naczelna zorganizuje konferencye z organizacyami socyalistycznemi mniejszości narodowych w Polsce.

Oczywiście sprawę żydowską kongres PPS., restytuującej „sekcyę żydowską" przemilczał.

Prawda o tragedyi żydowskiej na kresach.

W „Naprzodzie" ogłasza p. Leon Feldman szereg artykułów sprawozdawczych z podróży dziennikarzy polskich na kresy wschodnie. W jednym z ostatnich artykułów czytamy m. i. następujące relacye o wypadkach zaszłych w Pińszczyźnie, których opis oparty jest niejako na referatach oficerów polskich, którzy dziennikarzom dostarczali informacyi. P. Feldman pisze:

O stosunku 18-tej dywizyi do ludności, wśród której wypadało jej przebywać referowali nam major S. i porucznik A., pierwszy przewodniczący, drugi sędzia sądu polowego Major S. wyraził się w następujący sposób: Na podstawie aktów sądowych mogę stwierdzić, że wszystkie prawie pogłoski o nieprzychylnem stanowisku Żydów i Białorusinów do wojska

okazały się nieprawdziwe. Nie było ani jednego wypadku, żeby ludność wystąpiła przeciw sile zbrojnej państwa. Szereg denuncyacyi specyalnie przeciw Żydom okazał się fałszywy.

Znane z dzienników i z interpelacyi w Sejmie zachowanie się „armii" Bałachowicza zilustrował major S. szeregiem okropnych opisów: Armia ta w czasie wojny z bolszewikami miała główną swą kwaterę w Pińsku. Otóż żołnierze Bałachowicza wszędzie, gdzie stanęli,

mordowali wszystkich Żydów bez wyjątku.

Pogromy i gwałty były straszne Sądy polskie wobec tej zgrai były bezsilne, gdyż naczelne dowództwo odmówiło naszym sądom prawa sądzenia żołnierzy Bałachowicza. Mimo to sąd na własną rękę przeprowadzał badania i stwierdził fakta — dosłowne wyrażenie majora S. —

wołające o pomstę do nieba.

Gdy raz sąd polski aresztował kilku tych bandytów, koledzy ich napadli na sąd i wymusili wypuszczenie aresztowanych. Banda ta nie mogła nawet powołać się na tak często podnoszony zarzut, że Żydzi strzelali do wojska; był to czysty rabunek — każdy żołnierz miał kilogramy złota i pierścieni, stosy dolarów, przegrywali miliony w karty. Najgorzej było z tem, że nasi żołnierze pod wpływem bałachowców ulegli demoralizacyi. Gdy któregoś z naszych żołnierzy złapano na bandytyźmie i oddano sądowi uważał to za krzywdę, bo — mówił — dlaczego tamtym wolno a mnie nie?

Po zlikwidowaniu akcyi Bałachowicza podniósł się przeciw Żydom szereg zarzutów o sprzyjanie bolszewikom.

Sąd jednak skonstatował jedyny tylko wypadek sympatyi Żyda ku bolszewikom, a i ten wypadek okazał się — żartem nierozważnego człowieka. Jednego tylko Żyda rozstrzelano za szpiegostwo ale i pod tym względem — znowu dosłowny zwrot majora S. — ogólne panuje przekonanie, że intencyą tego **„szpiega" nie była chęć zdrady tajemnic polskich, ale chęć przedostania się na stronę polską i w tym celu przyrzekł bolszewikom usługi szpiegowskie.**

Pozatem nigdy i nigdzie nie skonstatowano, aby wersye odnośnie do zachowania się ludności żydowskiej były prawdziwe.

Mimo to zaraz po wejściu wojsk polskich rozstrzelano z miejsca 34 Żydów, co do których śledztwo komisyi sejmowej ustaliło zupełną ich niewinność. Wykonawca tego mordu masowego **chodzi dotąd wolny, a generał Listowski, który ten mord pochwalił, dalej nosi szlify!** Nie da się zaprzeczyć, że Żydzi odnosili się wrogo do Polski, jednakowoż nie był to wrogi stosunek Żyda do Polaków, tylko **wrogi stosunek ludzi, mających coś do stracenia wobec tych, którzy zabierali im prawnie czy nieprawnie majątek. Żydzi** — stwierdza major S. — **nie są tu lojalnymi patryotami, ale też nie grawitują ku Rosyi".**

Jeśli stwierdzimy, że powyższe relacye „Naprzodu" nie odbiegają w niczem od podobnych relacyi redaktora „Il. Kuryera Codziennego", którego chyba o sprzyjanie Żydom nikt posądzić nie może, wówczas nie trudno o obraz tej głębokiej tragedyi, jaką przeżywa ludność żydowska na kresach Rzeczypospolitej.

Urzędowy bojkot Żydów.

Warszawa. (B. P. O. S.) Wydział gospodarczy sejmików powiatowych w Tomaszowskim nadesłał do wójtów pismo następującej treści:

„Przy(!) niniejszym(!) przesyłamy Panu paczki po 20 egz. ogłoszeń z prośbą o podział ich między sołtysów, podległych pańskiej kompetencyi. Zarazem prosimy, abyś Pan nakazał sołtysom wywiesić plakaty na widocznych miejscach, gdzie wszyscy mieszkańcy wsi mogliby je czytać.

Wychodząc z założenia, że nadszedł już czas, abyśmy wszystko kupowali u swoich, a nie u Żydów, abyśmy wreszcie wykorzystywali każdą okazyę, celem wyparcia obcych nam elementów, mamy nadzieję, że Pan wypełni nasze drobne żądanie. Podpisany: (—) K. Paszkowicz.

W powyższej sprawie Tymcz. Żyd. Rada Narodowa zwróciła się do min. spraw wewn. z prośbą zareagowania na działalność wymienionej instytucyi.

Liga narodów do syonistów ameykańskich w sprawie mandatu nad Palestyną.

Nowy Jork. (ŻBK.) Właśnie nadszedł pełny tekst odpowiedzi Ligi narodów na żądanie syonistów amerykańskich, którzy w drodze telegraficznej zaurgowali u Ligi narodów o rychłą ratyfikacyę mandatu nad Palestyną. Odpowiedź podpisana przez dyrektora sekcyi mandatowej, Rapparda, potwierdza odbiór urgensu telegraficznego zarówno od dorocznej konferencyi syońskiej w Clevelandzie, jak i od Brandeisa i Macka. W odpowiedzi donosi dyrektor Rappard, że kopie urgensów zostały natychmiast doręczone wszystkim członkom Ligi narodów i że upragnioną także przez Ligę narodów rychłą ratyfikacyę mandatów klasy „A" i „B" musiano z powodu niezdecydowanego stanowiska rządu amerykańskiego, który od pierwszej swej noty w sprawie mandatu nie daje w tej sprawie znaku życia, odroczyć aż do wyjaśnienia stanowiska amerykańskiego.

Działalność Rady palestyńskiej w Ameryce.

Nowy Jork. (ŻBK.). Rada palestyńska, którą powołała do życia grupa mniejszości amerykańskiej egzekutywy syońskiej, przystąpiła już do konkretnej pracy. Do wielu większych miast wysłano agitatorów celem zakładania komitetów miejscowych.

Arabowie a Morgentau.

Haifa. Tutejsza „El Karmel" gorąco wychwala Morgentaua, cytując za „Morning Post" znany jego artykuł o syonizmie. (Artykuł ten podaliśmy w swoim czasie w streszczeniu. — Red.)

Lądowanie chaluców.

Jerozolima. „Haarec“ donosi, że lądowanie chaluców w portach Hajfy i Jaffy nie napotyka na żadne przeszkody ze strony Arabów.

Jeszcze w sprawie komunizmu — w Palestynie.

Londyn. Niedawno ogłosiliśmy list, zamieszczony przez p. Radler-Feldmanna w „Timesie“ w odpowiedzi na zarzuty czynione komisyi syońskiej ze strony lorda Persy'ego. Obecnie lord Persy opublikował odpowiedź na list palestyńskiego literata, w którym to liście autor zarzuty swoje cofa, zapewniając, że nie miał zamiaru występywania przeciwko poszczególnym członkom Komisyi Syońskiej. Lord Persy uważa, że należy gorliwie zwalczać wpływy bolszewickie w Palestynie i na całym świecie, nie zadawalniając się bojkotowaniem garstki radykałów.

Działalność „Hadassy“ w Palestynie.

Jerozolima. (ŻBK.) Opublikowano tutaj sprawozdanie amerykańskiej sekcyi lekarskiej za miesiąc kwiecień 1921. Ze sprawozdania wynika, że ilość chorych, którzy leczyli się w szpitalach, zmniejszyła się w porównaniu z ilością w ubiegłym miesiącu o 24.7 procent. Sekcya powołała do życia w porozumieniu z Komisyą edukacyjną specyalny komitet, którego zadaniem jest sprawowanie opieki nad zdrowotnością dzieci szkolnych.

Bialik otrzymał zezwolenie na wyjazd do Palestyny.

Jaffa. Związek Literatów otrzymał następujący telegram od Bialika z Konstantynopola: „Położenie nasze jest opłakane. Oczekujemy zezwolenia na wyjazd do Palestyny. Wyślijcie je nam telegraficznie“. Natychmiast po otrzymaniu tego telegramu zwrócił się w tej sprawie przewodniczący Komisyi syońskiej do rządu palestyńskiego, od którego nadeszła odpowiedź, iż władze angielskie w Konstantynopolu otrzymały do rządu Palestyny upoważnienie do wydania wizy paszportowej do Erec Izrael Bialikowi i jego towarzyszom.

Budowa sklepów w Palestynie.

Jerozolima. (ŻBK.). Z powodu braku lokali sklepowych oraz drożyzny istniejących, grupa kupców żydowskich w Jaffie utworzyła towarzystwo, mające na celu budowę szeregu lokali sklepowych. Żyd bostoński Nasan kupił grunt w pobliżu Jerozolimy, gdzie zamierza wybudować 250 domów, celem odsprzedania ich potem osobom prywatnym bez zarobku.

Misya Luciena Wolfa na międzynarodowym kongresie emigracyjnym.

Londyn. (ŻBK). Lucien Wolf wyjechał z polecenia Joint Foreign Commitee, Jewish Board of Deputies oraz Anglo-Jewish Association na drugi międzynarodowy kongres emigracyjny celem interwencyi w sprawie emigrantów żydowskich. Lucien Wolf będzie na konferencyi zabiegał o uzyskanie ulg dla emigrantów żydowskich. Przedewszystkiem będzie domagał się otwarcia wrót kolonii angielskich i Stanów Zjednoczonych dla rodzin emigrantów Żydów naturalizowanych już w tych krajach.

Akcya ratunkowa Żydów argentyńskich.

Paryż. (ŻBK.). Nadeszły tu ciekawe wiadomości o działalności Żydowskiego Centralnego Komitetu Ratunkowego w Buenos Aires. Komitet zebrał w okresie od stycznia 1920 r. na cele dobroczynne 270.000 perasów. Oprócz tego urządził komitet w całym kraju zbiórkę odzieży, która dała bardzo dobre rezultaty. Ogromną ilość odzieży i innych rzeczy wysłano na Ukrainę Sowiecką dla Żydów tamtejszych. Działalność komitetu rozciąga się nietylko na Argentynę, ale także i inne republiki południowo-amerykańskie, mianowicie: Brazylię, Uruguay, Paranę itd. Dotąd zebrano na Żyd. Wszechświatowej Konferencyi Ratunkowej 73 tysiące perasów, 30 tysięcy dla uciekinierów ukraińskich, 33 tysięcy na rzecz przewiezienie do Argentyny 100 sierót i 10 tysięcy na lekarstwa.

Wogóle Komitet w Buenos Aires rozwija szeroką działalność, zarówno na polu ogólnej pomocy, jak i pomocy dla emigrantów, przybywających do Argentyny. Z Komitetu tego, który dzieki swej działalności i duchowi stanowi żydowską instytucyę narodową, nieliczni liczebnie i zarzuceni w dalekiej Argentynie Żydzi mogą być istotnie dumni.

Kongres Żydów amerykańskich.

Nowy Jork. (ŻBK). Konferencya wszystkich większych organizacyi żydowskich w Ameryce postanowiła po kilkudniowych naradach zwołać Kongres żydów amerykańskich najpóźniej w grudniu br. Władzom kongresowym polecono podjąć bezzwłocznie prace przygotowawcze celem przeprowadzenia wyborów na kongres.

Postulaty federacyi „Mizrachi“ na kongresie syońskim.

Nowy Jork. (ŻBK). Organizacya „Mizrachi“ zamierza na Kongresie syońskim domagać się reprezentacyi w nowej Egzekutywie, która zostanie wybraną w Karlsbadzie. Jako kandydata na członka Egzekutywy wymieniają przywódcę amerykańskiej federacyi Mizrachi, rabina Meira Berlina. Mizrachiści domagać się też będą powołania prof. Picka na członka Komisyi Syońskiej.

Konferencya „Mizrachi“ we Lwowie.

Lwów. W dniach 31 lipca do 2 sierpnia, odbyła się pod przewodnictwem rab. Schmelkesa w Przemyślu konferencya „Mizrachi“ wschodniej Galicyi. W konferencyi wzięło udział 115 delegatów reprezentujących 31 miast i miasteczek wschodnio-galicyjskich. Wśród delegatów rabini z Chorostkowa, Stanisławowa, Jagielnicy, Jazło, wiec, Przemyśla, Zborowa, Zbaraża i Trembowli. Delegaci z zachodniej Galicyi a mianowicie z Tarnowa, Jarosławia i Rzeszowa, oraz reprezentanci „Zerei Mizrachi“ w liczbie 30. W charakterze gości wzięli udział rabini Babad i dr. Guttmann, oraz przedstawiciel mizrachistów warszawskich generalny sekretarz dr. Feldmann. Również zastąpioną była egzekutywa syonistyczna.

Z powrotem na judaizm.

Ryga. (ŻBK.) W Rydze przeszedł z powrotem na judaizm felczer Ranke. Wraz z nim przyjęli religię żydowską: żona, 6 synów, synowa i wnuk. Z powodu tego czynu Ranke stracił posadę w szpitalu.

Z okazyi zaręczyn naszego kolegi p. Lezera Kurza z Mielca z p. Bram z Tarnowa serdecznie gratulują
Józef Klajner, Szymon Grünn,
1828 Szymon Geminder.

Przegląd polityczny.

Pos. Piltz o wytycznych polskiej polityki zagranicznej.

Poseł polski p. Piltz udzielił w wywiadzie z korespondentem ostrawskiej „Morgenzeiutng“ następujących informacyj o wytycznych obecnej polskiej polityki zagranicznej:

Zbliżające się konferencye z funkcyonaryuszami republiki czesko-słowackiej — wywodził pos. Piltz — posiadają dla Polski doniosłe znaczenie. Wojna przyniosła nam wiele strat, obecnie musimy więc podjąć energicznie

prace pokojowe.

Przeto podstawę naszej polityki stanowi dążenie utorowania drogi dla pracy odbudowawczej przez pokojowe stosunki z naszymi sąsiadami. Nie mamy najmniejszej ochoty do prowadzenia wojny, ani do szkodzenia sprawie naszej odbudowy przez naprężone stosunki z państwami sąsiedniemi. Podobnie jak pokój z Rosyą był konieczny, tak też jako konieczność odczuwamy stosowanie zasad pokojowych w sposób lojalny wobec wszystkich naszych sąsiadów. Wola ta znajduje wyraz w konferencyi z ministrami czesko-słowackimi, jakoteż w chęci nawiązywania stosunków handlowych z Niemcami, Litwą i innemi państwami. Pragniemy uczynić wszystko możliwe, by wzmocnić rozwój stosunków pokojowych.

Konferencye z ministrami czesko-słowackimi

będą miały na celu również i wyjaśnienie kwestyj politycznych, co do których jednak p. Poseł nie mógł się wypowiedzieć. Konferencya, która z powodu podróży karlsbadzkiej min. Take Jonescu i Pasicza doznała odroczenia, odbędzie się z końcem sierpnia, gdyż Take Jonescu jest zmuszony w międzyczasie zatrzymać się dłużej w Bukareszcie, ponieważ zastępczo wykonuje funkcye prezydenta ministrów Averescu. Celem konferencyi jest przygotowanie ogólnych zasad dla prac komisyi rzeczoznawców, które rozpoczną swoją działalność dopiero we wrześniu. Na zapytanie korespondenta, jakie stanowisko zajmuje Polska

wobec małej koalicyi,

odpowiedział poseł Piltz, że sprawa ta będzie prawdopodobnie przedmiotem obrad konferencyi. P. poseł odmówił natomiast odpowiedzi na pytanie, jakie stanowisko zajmuje rząd polski

w sprawie cieszyńskiej,

wskazując jedynie na to, że Cieszyn stanowi otwartą ranę na ciele narodu.

Głos Rosyi ginącej z głodu.

Rosyjski komitet narodowy w Paryżu wydał dwie odezwy do ludów cywilizowanych całego świata i do obywateli rosyjskich, nawołując do natychmiastowej pomocy, ginącej ludności w Rosyi. Pierwsza odezwa głosi, że cały świat jest zainteresowany w ocaleniu Rosyi od śmierci głodowej i że pomoc okazana powinna mieć charakter akcyi urzędowej. Należy spieszyć z pomocą i uzyskać gwarancyę, że dojdzie ona do miejsca przeznaczenia. Druga odezwa głosi, że kontrola i przewodnictwo powinno pozostawać w rękach przedstawicieli obcych państw, lecz obywatele rosyjscy powinni zjednoczyć się i dźwignąć cały ciężar tej naglącej pracy.

O przynależność Helgolandu.

Prasa niemiecka, szczeg. pisma hamburskie, jakby na komendę uderzyła na trwogę z powodu przyszłości Helgolandu. Wedle tych doniesień admirał ang. Savers, który ostatnio spędził szereg dni na Helgolandzie wysłał raport za aneksyą wyspy przez Anglię; już na najbliższem posiedzeniu Rady Najw. ma admirał Fisher przedstawić odpowiednie propozycye.

Anglia rzeczywiście pragnie aneksyi Helgolandu, który ustąpiła Niemcom w zamian za zrzeczenie się ich praw do Zanzibaru. Dążności te popiera stanowisko ludności wyspy, którą rząd pruski pozbawił dawnych przywilejów, przedewszystkiem wolności podatkowej. Helgolandczycy urządzili szreg demonstracyi anglo-filskich, a w wyborach gminnych uzyskała partya anglo-filska 825 głosów przeciw 175 germanofilskim. Komisyi międzykoalicyjnej, która kontrolowała burzenie fortów wręczono adres do króla angielskiego, w którym oświadczano: „Jesteśmy najmniejszym narodem świata, mamy nasz język fryzyjski i nasze obyczaje. Niegdyś odstąpiła nas Anglia Niemcom bez zapytania nas o zdanie. Wolelibyśmy zachować naszą wolność pod flagą brytyjską. Domagamy się, aby anulowano traktat angielsko-niemiecki z r. 1890 i aby przywrócono

nasze przywileje. Chcemy z powrotem stać się Anglikami!"

Pisma niemieckie oświadczają, że złoto angielskie zmieniło rybaków Helgolandu w zdrajców. Nadejdzie godzina, gdy Niemcy zapłacą im za tę zdradę, stojącą w jaskrawym kontraście z wiernością innych Niemców.

Wybory na XII. kongres syoński.

KOMUNIKAT.

W niedzielę dnia 7 bm. odbędą się w całej Małopolsce zachodniej wybory delegatów na XII. Kongres syoński. Wybory odbywać się będą w tym dniu od godziny 9 przed południem do 1 popoł. i od 3 popoł. do 7 wieczorem.

W Krakowie ustanawia się jako lokal wyborczy lokal organizacyi syońskiej Stradom 15, oficyny I p. W innych miejscowościach lokale wyborcze wyznaczą Komitety Lokalne (wzgl. zarządy grup miejscowych.).

Wybory przeprowadzą w poszczególnych miejscowościach wybrane przez Komitety Lokalne Komisye wyborcze. W każdej miejscowości wybiera Komitet Lokalny

miejscową Komisyę Wyborczą,

złożoną w miejscowościach liczących do 500 szeklowców z 3 członków, a w miejscowościach **liczących ponad 500 szklowców, z 5 członków,** przyczem uwzględnione być muszą wszystkie kierunki syonistyczne w danej miejscowości (tzw. Ogólni syoniści, Hitachdut). Ponadto komisye wyborcze muszą na żądanie przyjąć prócz wybranych 3 wzgl 5 członków również po 1 mężu zaufania od zgłoszonych list wyborczych.

W Krakowie stanowi miejscową komisyę wyborczą Centralna Komisya wyborcza, ustanowiona przez Komitet Centralny, w skład której wchodzą pp. dr. Szymon Nichtberger, jako przewodniczący, dr. Szymon Gottesmann, dr. Samuel Pilzer i dr. Zygmunt Ellenberg (Hitachdut). Wybory są 5-cio przymiotnikowe (powszechne, równe, bezpośrednie, tajne i proporcyonalne), o systemie wiązanych list wyborczych, tz. że w ogólnym spisie danej listy wyborczej oznaczonej cyfrą, wszelkie zmiany lub dodatki są pod nieważnością głosu zakazane. Wybory zostaną więc uskutecznione w następujący sposób: Każdy szeklowiec przy oddawaniu swego głosu podaje na kartce liczbę listy, za którą głosuje. Np. wyborca chcący oddać głos na listę nr. I. oddaje kartkę, wypełnioną cyfrą I (rzymską). Na kartce nie należy umieszczać podpisu, jak mylnie podano, gdyż wybory są tajne. (Natomiast komisya wyborcza powinna posiadać dokładny spis szeklowców i w spisie tym zakreślać nazwiska szeklowców, którzy oddali swój głos, by w ten sposób zapobiedz ewentualnym nieporozumieniom i nadużyciom, jak dwukrotne glosowanie itp.) Podawanie kartek ze spisem dowolnie wybranych nazwisk kandydatów skombinowanych z kilku list jest niedopuszczalne i pociąga za sobą nieuchronne unieważnienie oddanego głosu.

Na wypadek przerwania wyboru na czas przerwy obiadowej komisya wyborcza przed opuszczeniem lokalu wyborczego sporządza skrutynium (obliczanie głosów). Po zakończeniu wyborów komisya wyborcza oblicza tego samego dnia, natychmiast po zamknięciu wyborów o godz. 7 wieczorem, oddane głosy i na miejscu sporządza protokół wyborczy. Dwa egzemplarze protokołu wyborczego zawierającego nazwy i liczby szeklowców danej miejscowości, ogólną ilość głosów oddanych (ile z nich unieważniono) i ilość głosów oddanych na poszczególne listy wyborcze, należy opatrzyć w datę i podpisy własnoręczne wszystkich członków Lok. Kom. Wyb. i najpóźniej do 10 sierpnia przesłać Centralnej Komisyi Wyborczej na adres: Kom. Centr. Org Syońskiej dla zach. Małopolski i Śląska, Kraków, Stradom 15 I p. oficyny.

Protest przeciw nadużyciom wyborczym lub przeciw rażącemu naruszeniu postanowień ordynacyi wyborczej i wskazówek Centralnej Komisyi Wyborczej wnosić można najpóźniej do środy 19 sierpnia br. do Centralnej Komisyi Wyborczej.

Komitety Lokalne mają najpóźniej do piątku 5 bm. wygotować listy szeklowców w danej miejscowości i na żądanie przedkładać je szeklowcom.

Centralna Komisya Wyborcza przy K .C. Organizacyi Syońskiej.

Z ruchu syońskiego.

Miejsce stojące dla gości na kongres. Udało się uzyskać większą ilość miejsc stojących w sali kongresowej dla gości. Cena wstępów tych miejsc na cały czas trwania kongresu wynosi 900 marek polskich. Na jeden dzień 75 mk. pol.

Gazeta kongresowa. Podczas kongresu wychodzić będzie, jako jedyny oficyalny organ sprawozdawczy z posiedzeń kongresu, „gazeta kongresowa" w języku niemieckim. Ukazywać się będzie codziennie rano przed rozpoczęciem obrad — z wyjątkiem soboty — i będzie zawierała dokladne sprawozdanie obrad dnia poprzedniego. Stosownie do czasu trwania kongresu wyjdzie 8—10 numerów tej gazety. Bez wątpienia z zadowoleniem zostanie przyjęta przez szerokie koła syońskie i żydowskie ukazanie się tego dziennika kongresowego — który ze względów technicznych jedynie w języku niemieckim może być redagowany — tembardziej, że umożliwi on wszystkim tym, którzy nie mogą osobiście brać udziału w obradach kongresu, szybkie poinformowanie się o jego przebiegu.

Przesyłka zagraniczna zostanie uskuteczniona pociągami rannymi, gazetę przesyłać się będzie pod opaską wprost pod podany adres.

Koszta abonamentu całego wydania (8—10 numerów) wynoszą 750 mk. pol.

Zgłoszenia na miejsca stojące dla gości na kongres oraz abonament „gazety kongresowej" przyjmuje biuro K. C Org. Syoń. Stradom l. 15. — pieniądze należy przesyłać na adres: Izak Rappaport, Stradom 15, K. C Organizacyi Syońskiej.

———o———

Wszystkim, którzy w ciężkiej stracie jaka dotknęła nas wskutek śmierci nieodżałowanej pamięci

Nachuma Kanarka

pospieszyli z wyrazami współczucia i wzięli udział w odprowadzeniu zwłok na miejsce wiecznego spoczynku, wyraża serdeczne podziękowanie

Rodzina.

KRONIKA.

Kraków, 3 sierpnia.

PIERWSZY ŚWIATOWY KONKURS ORKI PAROWEJ I MOTOROWEJ NA „TARGACH WSCHODNICH" WE LWOWIE — WRZESIEŃ — 1921.

Wojna światowa nigdzie nie zrobiła takich spustoszeń w produkcyi rolnej, jak w Polsce, Rumunii, Ukrainie. Miliony morgów ziemi stoi od kilku lat ugorem czekając pługa, a brak koni, materyału pociągowego oraz maszyn wszelkiego rodzaju do obróbki odłogów jest olbrzymi. **Niezbitym faktem jest, że Wschód był do niedawna spichlerzem całej Europy, lecz wskutek strasznego zniszczenia przez długotrwałą wojnę przestał nim być. Powrót do normalnych i zdrowych stosunków ekonomicznych w Europie jest tak długo niemożliwy, jak długo Polska, Rumunia, Ukraina i Rosya nie podejmą na nowo swej produkcyi pokojowej.**

Lwów jest sercem Wschodu. Tu zjeżdżają się, właściciele dóbr i rolnicy wyżej wymienionych krajów, szukając potrzebnych im maszyn do uruchomienia swych posiadłości i uprawy roli. W państwach Wschodu, ze względu na wielkie przestrzenie jakie one zajmują są tak różne warunki orki, że bardzo często pług parowy czy motorowy pracujący w jednej okolicy nadzwyczaj dobrze i ku zupełnemu zadowoleniu właściciela w innej okolicy stoi bezczynnie tylko z powodu tego, że konstrukcya jego nie odpowiada lokalnym warunkom.

„Targi Wschodnie" we Lwowie, **których naczelnem zadaniem jest przywrócenie normalnych** warunków wytwórczości i wymiany **dóbr na** Wschodzie Europy przez swój oddział: **„Konkurs Orki Pion", urządzają podczas tegorocznego „Targu" we wrześniu 1921 r. Pierwszy Światowy Konkurs Orki Parowej i Motorowej we Lwowie.**

Spodziewamy się, że wszyscy fabrykanci pługów parowych i motorowych wezmą czynny udział w pierwszym światowym Konkursie Orki Parowej i Motorowej na „Targach Wschodnich" we Lwowie, przez co nietylko przyczyniają się do odbudowy i podniesienia kultury rolnej na Wschodzie, lecz tem samem działać będą w interesie własnym, gdyż jak już powyżej nadmieniliśmy Wschód Europy jest obecnie największym i najpoważniejszym odbiorcą na pługi parowe i motorowe, czego żaden fabrykant pługów parowych względnie motorowych nie może lekceważyć. Zgłoszenia przyjmuje:

Oddział: „KONKURS-ORKI-PION"
we Lwowie, Akademicka 17.
Gmach Izby Handlowej i Przemysłowej.

W ciężkiej żałobie pogrążeni podajemy do wiadomości Krewnych, Znajomych, Towarzyszy i Przyjaciół, że w dniu 1 sierpnia 1921 zmarł w Pilźnie

błp. WOLF SANDHAUS

długoletni Prezes kahału, członek Rady szkolnej okręgowej w Pilźnie etc. w 56 roku życia.

Pogrzeb odbył się w Pilźnie.

Estera Sandhausowa
jako żona.

Salomon Sandhaus **Dr. Dawid Sandhaus** **Ida Sandhausowa** **Netka Sandhausowa**
Dr. Izrael Sandhaus **Róża Sandhausówna** **Recha Sandhausowa**
jako dzieci. jako synowe.

Helena, Zygmunt, Alfred, Ruth i Aron Sandhausowie
jako wnukowie.

1342

— Nowe podwyższenie ceny gazu. Onegdaj odbyło się posiedzenie komisyi gazowo-elektrycznej pod przewodnictwem wiceprez. Sarego, na którem uchwalono z powodu nowej podwyżki ceny węgla już od 1. sierpnia br., wynoszącej ponad 60% cen lipcowych, podnieść taryfę prądową na sierpień jak następuje: mieszkania prywatne i klatki schodowe na mk 42, lokale na mk 66, motory na mk 37.

— O cenniki w restauracyach i kawiarniach. Od kilku dni toczą się w Magistracie pertraktacye w sprawie ustalenia zasady co do zatwierdzania cenników restauratorów i kawiarzy przez komisyę aprowizacyjną w porozumieniu z urzędem walki z lichwą. Restauratorzy wychodzą z założenia, że wskutek wprowadzenia wolnego handlu w myśl ustawy austryackiej, mają oni tylko obowiązek zawiadamiać Magistrat o każdorazowej zmianie cennika. Magistrat jednak stoi na stanowisku, że obowiązuje tu nadal rozporządzenie P. K. L., nakazujące normowanie cen przez odpowiednią władzę. W czasie pertraktacyi zaproponowano restauratorom wprowadzenie obiadów na wzór dawnych warszawskich, złożonych z dwóch dań po pewnej stałej cenie. Przebiegli restauratorzy zgodzili się pozornie na ten projekt i ustanowili cenę takiego obiadu na 100 marek. Kalkulacya ta nie wytrzymuje krytyki, gdyż obecna cena obiadu, złożonego z zupy i mięsa wynosi przeciętnie 80 mk.

W najbliższych dniach odbędzie się wspólne posiedzenie komisyi aprowizacyjnej, urzędu walki z lichwą i przedstawicieli przemysłu gospodnio-szynkarskiego, na którem po zasięgnięciu opinii z innych większych miast w Polsce zapadnie decyzya co do sposobu normowania cen w restauracyach i kawiarniach.

Magistrat zwrócił się do ministerstwa aprowizacyi z zapytaniem, czy rozporządzenie byłej P. K. L. ma nadal moc obowiązującą, czy też ma być zastosowana dawna ustawa austryacka. Magistrat liczy się z ewentualnością, że ceny pewnych potraw luksusowych mogą być wyższe, natomiast z całą skrupulatnością przestrzegać będzie ceny potraw niezbędnych.

— Zmiany w urzędzie mieszkaniowym. Jak się dowiadujemy w miejskim urzędzie mieszkaniowym w najbliższych dniach nastąpi zmiana kierownika oraz reorganizacya tegoż urzędu. Kierownikiem zostaje sekretarz mag. dr. Trzop. Reorganizacya urzędu mieszkaniowego polegać będzie na tem, że miasto zostanie podzielone na 6—8 okręgów, które będą przydzielone poszczególnym referentom, mającym równocześnie pełnić obowiązki wywiadowców. Część dotychczasowych wywiadowców ma być usuniętą. W ostatnich dniach magistrat zarekwirował szereg mieszkań w różnych dzielnicach miasta dla urzędników państwowych.

— Z teatru „Bagatela". Dziś we środę dnia 3 bm. odbędzie się w „Bagateli" trzeci występ „Wesołej Czwórki" lwowskiej, który to zespół wywołał u nas rzadko spotykany entuzyazm. Świetny recytator Michałowski, niezrównany piosenkarz Marek Windheim, tętniąca południowym temperamentem Hanka Ordonówna oraz doskonały humorysta lwowski Mirski bawią publiczność, która tłumnie zapełniła teatr „Bagatela" do tego stopnia, że publiczność śmieje się i śmieje bez końca oraz oklaskuje owacyjnie każde ich zjawienie się na scenie. Znakomitą „Czwórkę" uzupełniają świetni tancerze rosyjscy A. Makarowa i Luziński, wykonując niewidziane dotychczas w Krakowie tańce wschodnie i oryginalne.

— Napad na pociąg węglowy. Onegdaj późnym wieczorem na przestrzeni między Mydlnikami a Łobzowem napadła zorganizowana szajka złodziei, złożona z wyrostków i kobiet na pociąg węglowy, zdążający bardzo powoli w stronę Krakowa. Kilku chłopców wdarło się na węglarki, skąd poczęli zrzucać węgiel na nasyp. Obsługa pociągu chcąc zapobiedz rabunkowi, musiała zatrzymać pociąg. Gdy służba poczęła zganiać opryszków z wozów, wtedy ci przypuścili atak do kolejarzy, rzucając na nich drobnym węglem. Po dłuższej walce wezwano posterunek policyi państwowej z pobliskiej wsi. Również z policyantami stoczyli złodzieje walkę, w czasie której ranili jednego z funkcyonaryuszy policyi; bandyci ustąpili dopiero wtedy, gdy kobiety uniosły zrabowany węgiel w zarośla na sąsiednich polach.

— Lichwa chłopska. Organa urzędu walki z lichwą aresztowały Stanisława Ciesielskiego, rolnika z Pleszowa, który za 2 kg bochenek chleba żądał 520 mk. Chleb był zupełnie spleśniały i jak wykazało badanie chemiczne, szkodliwy dla zdrowia.

— Za sprzedaż bałek po lichwiarskich cenach skazano piekarza Bolesława Broszkiewicza na grzywnę 5.000 mk lub 2 tygodnie aresztu.

Za lichwę sianem skonfiskowano Wojciechowi Gołdynowi z Wolicy pod Krakowem siano wartości 5000 mk. Nadto skonfiskowano siano wartości 6000 mk Wojciechowi Gądkiewiczowi.

— Za wykup towarów celem dalszej odsprzedaży skazano Salomeę Brenner na 2.000 mk lub 10 dni aresztu.

— Z kroniki policyjnej. Aresztowano Bernarda Bornsteina z Zielonek pod Krakowem za usiłowane kradzieże kieszonkowe.

Za kradzież zegarka wartości 4 tys. mk na szkodę Jana Anczyka, aresztowano Edwarda Bednarskiego (lat 35).

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA".

Środa: Wesoła czwórka oraz balet rosyjski.
Czwartek: Wesoła czwórka oraz balet rosyjski

REPERTUAR OPERETKI W NOWOŚCIACH.

Środa: „Gejsza".
Czwartek: „Gejsza".

Z kraju.

BŁP. WOLF SANDHAUS.

Dnia 1 sierpnia br. zmarł w Pilźnie w 56 r. życia błp. Wolf Sandhaus, jeden z pierwszych w Małopolsce bojowników na niwie syońskiej. Zmarły należał do pierwszego grona tych Żydów, którzy po pojawieniu się „Państwa żydowskiego" Herzla odrazu stanęli w szeregach nielicznych wówczas gorliwych propagatorów koncepcyi herzlowskiej. Jak silny węzeł łączył błp. Sandhausa z ideą syońską świadczy fakt, że jakkolwiek w ostatnim czasie złożony już był ciężką chorobą, to jednak gorliwej oddawał się propagandzie na rzecz „Keren Hajessod". Zmarły cieszył się też powszechnem zaufaniem ludności żydowskiej w Pilźnie. Przez długie lata piastował godność prezesa kahału, był członkiem Rady szkolnej okręgowej oraz jednym z założycieli i prezesem stowarzyszenia syońskiego „Jeszurun". Cześć pamięci niestrudzonego bojownika!

Błp. Pinkas Brandsdorfer, liczący zaledwie 21 lat, zmarł w Brzesku. Zmarły należał do najczynniejszych pracowników stow. Tikwut Zion w Brzesku. Gdy chodziło o sprawę żydowską, nie szczędził nigdy trudów i ofiar. Cześć Jego pamięci!

Odszukiwanie krewnych w Ameryce. Ze względu na likwidacyę Jointu, który udzielał interesowanym osobom pomocy w odszukaniu krewnych w Ameryce zajął się obecnie tą pracą „Hias", do którego biur się odtąd zwracać należy. Interesowane osoby powinny podać następujące informacye: imię i nazwisko osoby poszukiwanej ewent. przezwisko jakie miał zanim wyjechał do Ameryki, wiek, miejsce urodzenia, imię i nazwisko rodziców i dziadków tej osoby ostatnie miejsce zamieszkania w Europie czas pobytu w Ameryce i ewent. ostatni adres amerykański, zajęcie w Ameryce. Należy też o ile możliwości podać nazwiska krewnych lub osób obcych, w których otoczeniu poszukiwany przybywa w Ameryce lub z którymi pozostaje w stosunkach handlowych lub osobistych lub załączyć fotografię. Wkońcu należy przedłożyć dokładne dane osobiste osoby poszukującej swego krewnego.

Ze świata.

DLACZEGO MAMY UPAŁY?

Prof. dr. Marcin Ernst, profesor astronomii na Wszechnicy lwowskiej, wyjaśnia w następujący sposób przyczyny tegorocznych upałów:

Źródłem zmian klimatycznych u nas są stosunki atmosferyczne na oceanie Atlantyckim. Dlatego też zmiany pogody w naszym kraju poprzedzone są podobnymi stanami atmosferycznymi na zachodzie.

Jeżeli na oceanie panują cyklony, które powodują minima barometryczne, a przez to prądy powietrzne idące ku górze, wtedy prądy te rozchodzą się w kierunku wschodnim i obejmują Anglię, Szwecyę, Francyę, a następnie dalej położone kraje. Cyklony przynoszą pogodę dżdżystą, opady atmosferyczne i burze.

Natomiast antycyklony wywołują wysokie ciśnienie, którego następswem są w lecie upały, w zimie mrozy. Prąd powietrza skierowany jest ku dołowi, wskutek tego para, która jest w wyższych warstwach rozchodzi się na znacznej przestrzeni i nie jest w stanie się skroplić.

Zjawisko tego rodzaju mamy właśnie obecnie, mianowicie antycyklon, który już poprzednio objawił się w Anglii i Francyi, gdzie były już wielkie upały, a następnie burze wskutek nagłej zmiany ciśnienia. Wobec faktu, że onegdaj i u nas zerwała się także burza między Krakowem a Dębicą i zniżki barometru do 760 stopni, można przypuszczać iż cyklon idzie już od zachodu, a zatem byłby to koniec obecnej kanikuły.

Tendencya ta jednak nie wróży jeszcze zmiany na stałe, gdyż w antycyklonach tworzą się często lokalne depresye i być może mamy tu do czynienia z tego rodzaju zjawiskiem.

Zgon Carusa. Wedle doniesienia Havasa w Neapolu zmarł tenor Caruso.

Dział gospodarczy.

OGROMNA HAUSSA NA ZŁOTO, SREBRO I KLEJNOTY.

Jedno z pism wiedeńskich tak charakteryzuje obecny rynek klejnotów i kosztowności. Mimoto, że liczba cudzoziemców, odwiedzających sklepy jubilerskie, zmniejszyła się znacznie, bo wszystko bawi w kurortach i na wypoczynku, jednak ceny złota, srebra i klejnotów okazują ciągle jeszcze tendencyę zwyżkową.

Złoto kosztowało przed sześciu tygodniami jeszcze na rynku wiedeńskim 300.000 koron za kilogram, teraz cena skoczyła na 450.000, chociaż oficyalny kurs w Doroteum jest znacznie niższy.

Podobnie jest ze srebrem, które sprzedawane jest po 11.000 koron.

Ta zwyżka kursów łączy się z wielkimi zakupami w złocie i srebrze za granicą, np. w Holandyi oraz zwyżka dolara. Ale naogół tendencya kupna i sprzedaży rzeczy złotych i srebrnych nie jest znaczna. Oficyalna giełda w Doroteum notuje srebrne korony po 37 kor., pięciokoronówki po 193 kor., srebrne guldeny po 99 kor., dziesięciokoronowe złote monety po 900 kor. Ale w prywatnym handlu płaci się ceny znacznie wyższe.

Natomiast w olbrzymiej cenie są smaragdy i szafiry. Ponieważ wielkie, piękne szmaragdy, zdarzają się bardzo rzadko, dlatego ofiarują za nie wyższe ceny, niż za białe brylanty, które w ostatnich czasach skoczyły z 90.000 koron na 110 tys. do 120 tys. koron za karat.

Dla cudzoziemców oczywiście te ceny nie są zbyt wysokie, a zwłaszcza dla właścicieli dolarów Wiedeń i jego klejnoty są bardzo tanie.

Specyalnej zaś zwyżki cen spodziewa się rynek jubilerski Wiednia w jesieni, gdy na tzw. „Wiener Messe" zjeżdżają się tysiące cudzoziemców.

Zmiany ogólnej taryfy przewozowej ukazały się w Dz. Ust. Nr. 64. Ich główną treścią jest uzupełnienie spisu towarów, które się przewozi w wagonach niekrytych.

Opłata w złocie za spirytus. Dotychczas fabryki wódek płaciły rządowi za otrzymany spirytus 540 mk. za litr. Od 1 sierpnia opłata ta ma być powiększona w ten sposób, że oprócz dotychczasowych 540 mk. za litr, płacić mają fabryki wódek 1 markę w złocie.

Ponieważ 1 marka w złocie równa się 400 markom papierowym, więc cena spirytusu będzie w ten sposób podniesiona w dwójnasób.

Opłata ta stosowana będzie od 1 sierpnia tylko w Kongresówce, unifikacya bowiem b. dzielnicy pruskiej zapowiedziana jest dopiero od 1 września, będzie to więc nowe uprzywilejowanie tej dzielnicy, w której przemysł wódczany rozwinięty jest najbardziej. Wreszcie opłata w złocie wywoła masowy popyt na złoto ze strony fabrykantów wódek, a co zatem idzie podniesie znacznie jego cenę.

W sferach kupieckich zwracają uwagę, iż byłoby znacznie celowiej, by rząd, zdecydowawszy się na podniesienie ceny spirytusu, podniósł ją w sposób normalny, pobierając zamiast 540 mk. dajmy na to 1000 mk. za litr, złoto zaś z osiągnięcia tą drogą wpływów nabywał sam.

Przymus ubezpieczenia od ognia. Ukazała się już ust. o przymusie ubezpieczenia od ognia, któremu podlegają wszystkie budowle, z wyj. będących własnością państwa, budowli o wyjątkowym stopniu niebezpieczeństwa ogniowego i budowli o charakterze tymczasowym. Ustawa normuje też statut Polskiej Dyrekcyi Ubezpieczeń Wzajemnych.

Okręgowe Dyrekcye Robót Publ. w województwach: Krakowskiem, Lwowskiem, Stanisławowskiem i Tarnopolskiem zostały utworzone

mocy rozp. min. Rob. Publ. i min. Spr. Wewn: Załatwiać one będą sprawy admin. technicznej w drugiej instancyi.

Podwyższenie kapitału. W „Mon. Polskim" ogłoszono postanowienia min. przem. i handlu oraz skarbu, zezwalające m. i. na podwyższenie kapitału:

1) Handl. Sp. Akc. „Impex" w Krakowie o 34 mil. mk (do 35 mil. mk.) drogą V emisyi 100-tysięcznej akcyi nom. wart. 140 mk.

2) Sped.-Transp. Sp. Akc. „Wawel" w Krakowie o 8 mil. mk. (do 48 mil. mk.) drogą emisyi 16 tysięcy akcyi po cenie nominalnej 500 mk.

Z giełdy.

Kraków, 2 sierpnia.

Ruch mierny, notowania niezmienione. Jak na stałą i słabą tendencyę znaczne wahania wykazuje Zieleniewski (200 punktów — zwyżkowo). Impex poprawił się nieznacznie. Waluty i dewizy o wiele słabsze niż na ostatniem zebraniu Giełdy w dniu 29 lipca.

Giełda krakowska z dnia 2 sierpnia 1921 r.

Akcye bankowe:	ofiar.	żądano	tranzak.
Polski Bank Przemysłowy I—IV em.	500·—	550·—	520·—
Polski Bank Przemysłowy V em.	—·—	—·—	
Hipoteczny	675·—	725·—	
Małopolski	625·—	675·—	660·—
Gal. Ziemski Bank Kredytowy	700·—	750·—	
Powszechny Bank Kredytowy S. A.	—·—	—·—	
Bank Kredytowy w Warszawie V em.	—·—	—·—	
Bank Związku Spółek Zarobkowych	—·—	—·—	
Akcye Tow. handl. przem.			
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") I—III e.	975·—	1075·—	990—1025
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") IV e.	—·—	—·—	
Handl. Spółka akc. „Impeks"	400·—	450·—	420—425
„Polski Gleb" Tow. transport.-handl. I-III	1250·—	1350·—	
C. Hartwig, Dom ekspedc.-handl. Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	500·—	600·—	550·—
Zieleniewski	6300·—	6700·—	6400—6600
Warsz. Sp. akc. Bud. Parowozów I-II em.	1400·—	1500·—	
„Lemiesz" fabryka maszyn rolniczych	6200·—	6400·—	
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln. I-IV	2800·—	3000·—	2950·—
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln.	—·—	—·—	
Zakłady amunicyjne „Pocisk"	1000·—	1200·—	
„Automotor" fabryka samochodów	2300·—	2500·—	
„Górka" fabryka cementu	7900·—	8200·—	
Sp. akc. Zakłady Górn. Siersza	6000·—	6200·—	6100—6050
„Topoge" Tow. dla przedsięb. górniczych	8000·—	8400·—	
Polska nafta	2000·—	2200·—	2050—2100
Elektrownia w Sierszy	1900·—	2100·—	1940—2000
„Olkez" T. A.	3800·—	3900·—	
„Pezet" Powszechne zakłady budowlane	950·—	1100·—	
Fabr. przetworów tłuszcz. w Trzebini	2700·—	2900·—	
„Krakus" Zjedn. fabr. przetw. wyskokow.	3250·—	3450·—	
Fabryka porcelany w Ćmielowie	3500·—	3700·—	
Fabr. i Raf. cukru w Chodorowie	2200·—	2400·—	2375·—

Waluty dewizy	Waluta markowa Gotówka (banknoty) Kupno	Sprzedaż	Czeki wpłaty Kupno	Sprzedaż
Dolary St. Zj.	1850·—	1950·—	1850·—	1950·—
Marki niemieckie	23·—	25·—	24·—	26·—
Korony austryackie	1·90	2·10	2·10	2·20
Korony czesko-słowackie	23·—	25·—	24·—	26·—
Lei rumuńskie	—·—	—·—	—·—	—·—

Giełda warszawska z 2 b. m.: Dolary Stanow Zjedn. (gotówka) tranz. 1955—1942·60. sprzedaż 1942·50, kupno 1882. (czeki) tranz. 1955—1950. kanad (gotówka) tranz. 1700. Franki franc.(czeki) tranz. 155—1.3, sprzedaż 153, kupno 140. Marki niemieckie (gotówka) tranz. 24·20—25·—. (czeki) tranz. 25·00—24·65. Korony austr. (czeki) tranz. 216—220. Korony czeskie (czeki) tranz. 25·40—25·25.

Giełda wiedeńska z 2 b. m.: Renta majowa 120·—, austr. renta kor. 120·—, renta lutowa 120·—, węgierska renta koron. 305·—, losy tureckie 8800, priorytety kolei południowej 4390, Anglobank 1896, Bankverein 1299, Bodenkredit 2865, austr. zakład kredytowy 1822, Bank depozytowy 880, Laenderbank 2810, Merkury 1010, Unionbank 765, Zivnostenska 2600, Kolej północna 4875, Lwów-Czerniowce ——, Koleje austr. 6950, Kolej południowa 2940, Alpiny 8450, Berg und Huetten 12600, Krupp 2070. Huta Poldi 5500, Rima 5940, Skoda 5495, Apollo 8600, Fanto 37400, Gal. Karpaty 2000, Galicja 60000, Zieleniewski 3550, Siersza 3780.

Kursa dewiz w Wiedniu 2 b. m. (L.) Amsterdam 30115 Zagrzeb 5 2·—, Belgrad 2209, Berlin 7355. Bruksela 245·—. Budapeszt 1240·—, Bukareszt —·——, Kopenhaga 149·75, Londyn 3517·.0, Medjolan 4170, N. Jork 994·50, Paryż 7577·50. Praga 1226·50, Zurych 16100, belg. 7250. bułgarskie 7·55, dolary 984·50, marka niemiecka 1192·—, angielskie 3495, francus. 7490—, holenderskie 30100, włoskie 4140—, jugosłowiańskie tysiączki niestempl. ——·—, polskie 47·00—49·00, rumuńskie 1235, szwedzkie ——, szwajcarskie 160·85, czeskie 1230·—, węgierskie nowa emisja 246·—.

Kursa dewiz w Zurychu 2 b. m. (L.) Berlin 7·45—, (31 bm. 7·60—), Holandya 187·—, (188·—), Nowy York 610—, (610), Londyn 21·37, (21·77), Paryż 46·45·—, (46·—), Medyolan 25·90, (—·—), Bruksela 44·80, (—·—), Praga 7·60, (7·60), Budapeszt 1·50 (1·57½), Zagrzeb ·—, (2·50), Bukareszt 7·55, (7·70), **Warszawa 0·32, (0·30)**, Wiedeń 0·67, (0·70—), austr. stempl. 0·65, (0·65).

Kursa dewiz w Berlinie 1 b. m. Dolary 82·26, belgijskie 608·25, funty 294·—, francuskie 626·25 włoskie 349·50, polskie 4·35—, czeskie 102·45, austr. stare ·—, austr. stemplowane 8·65, rumuńskie —·—, szwajcarskie 1351·60. Amsterdam 2511·45, Antwerpja —·—, Helsingfors —·—, Włochy 348·55, Londyn 294.45, Nowy York 827½, Paryż 627·35, Szwajcarja 1351·60, Hiszpanja 1048·95, stemplowane wiedeńskie 9·13, Praga 102·45, Budapeszt 20·17.

„Iwriah". Dziś o godz. 8-ej wieczorem w sali „Ezry" wykład p. dra Frankla p. t.: „Życie i twórczość Brennera". — Jutro, we czwartek o g. 1-ej popołudniu zbiórka na dworcu kolejowym w celu zwiedzenia salin wielickich.

TELEGRAMY.

Reorganizacya ministerstwa spraw wojskowych.

Warszawa. (E. E..) Wczoraj odbyła się u ministra spraw wojskowych Sosnkowskiego narada w sprawie organizacyi ministerstwa spraw wojskowych. W naradzie brali udział: gen. Niessel, przedstawiciele M. S. W. i sztabu generalnego, nadto delgaci kontroli państwowej. Statut organizacyjny tego ministerstwa ma być przedmiotem narad Rady ministrów.

Przed dymisyą wiceministra skarbu Rybarskiego.

M. Warszawa. (Telefonem). Wiceminister skarbu dr. Rybarski zamierza podać się do dymisyi i wrócić z powrotem do pracy pedagogicznej. Jako następcę p. Rybarskiego wymieniają dyrektora Izby skarbowej w Kielcach dra Władysława Markowskiego.

Podróż inspekcyjna ministra pracy.

Warszawa. PAT. Minister pracy i opieki społecznej Darowski wyjechał dzisiaj w sprawie inspekcyi prac i ubezpieczenia społecznego do zagłębia Dąbrowskiego.

Wileńska komisya Ligi narodów w Warszawie.

M. Warszawa. (Telefonem). Dzisiaj wieczorem przybyła do Warszawy komisya kontrolująca Ligi narodów dla spraw polsko-litewskich z pułkownikiem Bergerem na czele. Komisya przyjeżdża z Kowna w związku z obecnym stanowiskiem sprawy wileńskiej. Do podróży tej przywiązują wielkie znaczenie.

Delegat angielskiego ministerstwa skarbu w Warszawie.

M. Warszawa. (Telefonem). Do Polski przybył urzędnik angielskiego ministerstwa skarbu p. J. H. Penson. Pobyt p. Penson w Polsce ma charakter prywatny, interesuje się on jednak sprawami gospodarczemi Polski. W tym celu informuje się p. Penson w odpowiednich urzędach. Dziś odbył p. Penson konferencyę z wiceministrem handlu drem Strassburgerem. P. Penson złoży po powrocie do Anglii swej władzy odpowiedni raport o swych spostrzeżeniach w Polsce.

Na tropie mordercy mjr. Montalegrea.

Bytom. (E. E.) Natrafiono na ślady zabójcy majora Montalegrea. Zabójca miał się schronić na terytoryum czeskie.

Klęska głodowa w Rosyi.

Moskwa. PAT. (W. B. K.). Wszechrosyjski komitet wykonawczy ustanowił specyalną komisyę, która udała się do głodujących okolic. Zdaniem komitetu położenie tamże jest bardzo trudne, ale nie beznadziejne. Komisya zajmuje się przesiedlaniem ludności z okolic nawiedzonych głodem.

L. Wiedeń. (Telefonem). Z Moskwy donoszą: Wedle doniesienia „Izwiestii" wynosi liczba głodującej ludności w Rosyi wschodniej przeszło 6 milionów. Ludność ta maszeruje na Moskwę.

Stanowisko bolszewików zachwiane.

Berlin. PAT. Przybyli do Rygi uchodźcy z Rosyi oświadczają, że stanowisko sowietów jest silne zachwiane z powodu głodu i nędzy panujących w Sowdepii.

L. Wiedeń. (Telefonem). Z Rygi donoszą: Nadeszła tutaj wiadomość z Moskwy o tem, że rząd sowietów rozpoczął układy z mieszkańcami w sprawie utworzenia wspólnego komitetu, który ma zająć się akcyą ratowniczą.

Pomoc Ameryki.

Gdańsk. PAT. Zastępca Hovera w Rydze, Brown, który odjechał do Rosyi, aby przyjść z pomocą głodującej ludności, otrzymał wiadomość, że jeżeli rząd sowiecki zwolni znajdujących się w niewoli bolszewickiej 27 Amerykanów, Stany Zjednoczone wyślą do Rosyi żywność drogą na Gdańsk. Na cele tej pomocy przeznaczą **jeden i ćwierć milionów dolarów miesięcznie.**

O pomoc sprzymierzonych dla Rosyi.

Paryż. PAT. Ag. Havasa donosi: Omawiając kwestyę głodu w Rosyi „Le Matin" stwierdza, iż przykład Stanów Zjednoczonych oraz względy polityczne skłonią prawdopodobnie państwa sprzymierzone do przedsięwzięcia kroków celem zapobieżenia katastrofie głodowej w Rosyi, przyczem jednak rządowi sowietów będą postawione pewne warunki.

Rzym. (E. E. Radio). Z Pragi donoszą, że min. Benesz przedłożył parlamentowi projekt udziału Czechosłowacyi w międzynarodowej akcyi pomocy dla głodującej Rosyi.

Trocki zaprzecza pogłoskom o mobilizacyi wojsk czerw.

Praga. PAT. Czeskie biuro prasowe podaje z Kopenhagi za „Politiken", że Trocki nazwał zupełnie kłamliwemi pogłoski o mobilizacyi wojsk czerwonych przeciw Polsce Rumunii i Łotwie. Trocki oświadcza, że armia czerwona została znacznie zmniejszona, natomiast rząd sowiecki organizuje szkoły oficerskie, aby zwiększyć sprawność i pogotowie wojenne Rosyi.

Berlin. (E. E.) Rząd sowiecki rozkazał zdemobilizować natychmiast wszystkich żołnierzy, mających chociaż mało gruntu, natomiast powołać chłopów bezrolnych i niekwalifikujących się na robotników.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

Poznań. PAT. Dzisiaj popołudniu przybył tu minister byłej dzielnicy pruskiej Trzciński. Minister odbędzie szereg konferencyi z przedstawicielami prasy poznańskiej.

Poznań. (E. E.) 1 bm. wybuchł tu strejk służby tramwajowej. Powodem strejku jest niepomyślny dla funkcyonaryuszy tramwajowych wyrok komisyi rozjemczej, która miała orzec o warunkach pracy.

Baranowicze. (E. E.) 30. 7. przedstawiciel polski w Moskwie zawizował 60 paszportów dla członków poselstwa i personalu poselstwa rosyjskiego, którzy tego dnia wyjechali do Warszawy.

Baranowicze. (E. E.) Rząd Ukrainy sowieckiej za pośrednictwem delegata polskiego w Moskwie zaproponował rządowi polskiemu zjazd pełnomocników polskich i ukraińskich w Bolgunowie dla zawarcia konwencyi w sprawie komunikacyi kolejowej na linii Charków-Warszawa.

Praga. PAT. (W. B. K.) Minister spraw zagranicznych dr. Benesz wyjeżdża już w piątek do Marienbadu i tam spotka się z posłem panem Piltzem.

Praga. PAT. „Prager Tagblatt" zaznacza, że konferencya polityczna w Karlsbadzie może być odłożona na koniec sierpnia, a to z tego względu, że Take Jonescu musi obecnie zastępować generała Averescu i dopiero później mógłby przybyć do Karlsbadu.

Praga. (E. E. Radio). Z powodu wielkich upałów odbyło się wczorajsze posiedzenie parlamentu czeskiego w nocy. Dyskutowano nad kwestyami finansowemi i aprowizacyjnemi.

Rzym. PAT. (Radio). Komisya dla spraw zagranicznych uchwaliła na wniosek ministra Della Toretto zaproponować Jugosławii przyjacielskie porozumienie się celem uregulowania kwestyi Rjeki. Aż do ukończenia pertraktacyi pozostanie sprawa Rjeki i portu Baros bez zmian. Rząd włoski pragnie, by w konferencyi włosko-jugosłowiańskiej wziął także udział przedstawiciel miasta Rjeki.

Berlin. PAT. Radio. Za pośrednictwem hamburskiego domu Mendelsohna uzyskał niemiecki Bank Rzeszy dalszy kredyt w wysokości 50 milionów marek w złocie.

Berlin. PAT. Donoszą z Londynu, że kwestya irlandzka jest bliską ostatecznego załatwienia. De Valera i narodowy komitet irlandzki przyjęli propozycye rządu angielskiego z nieznacznemi zmianami. Irlandya ma otrzymać autonomię na wzór Kanady.

Bordeaux. PAT. (Radio). Według doniesień ze źródeł tureckich miało wybuchnąć w Angorze ostre przesilenie, które pociągnęło za sobą dymisyę Kemala Paszy.

Drobne ogłoszenia.

Młody urzędnik buchalter z praktyką poszukuje w Krakowie posady. Łaskawe zgłoszenia pod „Alfred" do Adm. N. Dzien. 1627

Ekspedyentki(ta) poszukuje magazyn okryć damskich B. Baum, Kraków, ul. Grodzka 15. 1620

Samodzielnej korespondentki polsko-niem., piszącej biegle na maszynie poszukuje biuro handlowe w Krakowie. Zgłoszenia z podaniem dotychczasowego zajęcia i żądanego wynagrodzenia pod „Korespondentka", Kraków, skrytka pocztowa Nr. 105. 1340

Ekspedyentki zdolne, ukwalifikowane z działu towarów modnych zostaną przyjęte od 1 sierpnia 1921 r.
Również poszukiwany
chłopiec do praktyki
z dobremi świadectwami.
Zgłoszenia pod „Dom mody" do Adm. N. Dzien. 1341

Poszukuję nauczyciela z wyższym wykształceniem. Piśmienne oferty do Łodzi Gimn. P. Gajst, Kamienna 2. 1523

Do sprzedania

sypialnia jasna, 1 salon mahoniowy, 1 klub, ulica Czapskich 1, III. p., drzwi 92, od godz. 11—1 i 4—6 popoł. 1626

Zamienię

duży pokój frontowy o 2 oknach przy ul. Dietla, z zupełnie osobnym wejściem, światłem elektr., gazem i wodociągiem, nadający się również na biuro, na 2 pokoje i kuchnię lub na 1 duży pokój i kuchnię z komfortem za ewentualną dopłatą. Wiadomość pod „I. K." do Adm. N. Dzien.

POMNIKI

z sztucznego kamienia
w różnych modelach
i gatunkach trwalsze
różnią się z prawdziwego polecа
MAURYCY GUTTER
Kraków, Bernardyńska 10
1616 Tel. 3493.

KURHAUS-KASYNO-ZOPPOTY

WOLNE MIASTO GDANSK

POŁNOCNE MONTE CARLO

CEROLE PRIVE — POULE ROYALE
BACCARAT — ROULETTE

:: MIĘDZYNARODOWE TYGODNIE SPORTOWE I ŻAGLOWE ::
od 10 lipca do końca sierpnia.

Święta pływackie. - Wzloty pokazowe i konkursowe. - Opera na powietrzu. - Wyścigi. - Regaty żaglowe. - Tir aux pigeons. - Zabawy Kostyumowe. - Tattersal. - Statki pasażerskie północnego Llcydu.
Informacyi co do podróży i określonych praw gry udziela
KURHAUS-KASYNO-ZOPPOTY. 1194

Zawiadomienie.

Niniejszem zawiadamiamy, iż w dniu 1-go lipca 1921 roku otworzyliśmy

w Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej L. 43

Dom Handlowo-Ekspedycyjny pod firmą:

DOM HANDLOWO-EKSPEDYCYJNY
GÓRSKI, JAHÜZ i Ska

Nasza działalność jest: ekspedyowanie towarów koleją, pocztą i żeglugą we wszystkich kierunkach, finansowanie zakupów, clenie i przywiezienie ładunków z granic oraz magazynowanie i przyjmowanie towarów w komis.
We wszystkich większych miastach Rzeczpospolitej Polski posiadamy reprezentacye i załatwiamy tranzakcye przewozowe przez fachowych konwojentów.

Mając własne **samochody ciężarowe** załatwiamy ekspedycye jaknajszybciej. Z poważaniem

Dom Handlowo-Ekspedycyjny
1192 **GÓRSKI, JAHÜZ i Ska.**

„MATURA"

Główna Administracya:
Kraków, Grodzka 32, II. p.
Godz. urzęd. w czasie feryi od 9 rano do 2 popoł., kierownik fachowy od 11—1

I. Nowe kursa maturyczne 1-roczne i 2-letnie gimn., realne i seminaryalne. 1290
II. Kursa 4, 5, 6 klas szkoły średniej.
III. Kursa wydziałowe dla P. T. Nauczycielstwa.

Nauka odbywa się pod kierunkiem wybitnych sił fachowych zbiorowo i indywidualnie.
Dla zamiejscowych P. T. Wojskowych i Urzędników prowadzimy kursa korespondencyjne zapomocą wykładów piśmiennych przysyłanych miesięcznie.
Pierwsza i Jedyna tego rodzaju Instytucya w Polsce.
Wszelkie informacye i prospekta bezpłatnie.

Poszukuje się do natychmiastowego wstąpienia
wytrawnych majstrów krawieckich i czeladników
znających dokładnie szycie konfekcyi męskiej i nadających się na energicznych kierowników wzgl. dnie dozorujących warsztatów w większym zakładzie przemysłowym. — Nieżonaci mają pierwszeństwo.
Zgłoszenia pisemne wraz z podaniem warunków i oznaczeniem daty wstąpienia uprasza się podać: Skrytka pocztowa Nr. 151, Kraków. 1317

Fakturzystka biegła w rachunkach, pisząca biegle na maszynie poszukiwana. — Oferty pod „Fakturzystka" do Biura dzienników Blochowej, Gertrudy 23. 1366

CERATY na stoły i meble
Prześcieradła gumowe
Obcasy gumowe
SPRZEDAŻ HURTOWNA I DETALICZNA
A. NUSSBAUM
Kraków, ul. Dietla 45.
Nr. telefonu 1358. Nr. telefonu 1358.

„Sfath Amenu" Mojżesza Ratha w języku polskim i niemieckim. Wydanie w półpłótnie . . . . . Mp. 200
„Almanach żydowski" Z. F. Finkelsteina . . . . Mp. 50
— Wydanie na lepszym papierze Mp. 70
„Moriah", Miesięcznik młodzieży żyd. Rocznik XIII. . . . . . Mp. 100
„Moriah". Rok XIV., zeszyt 1 (z powodu przewrotu dotąd w Polsce nieznany) Mp. 10
„Haszomer". Rocznik I. (nieopr.) Mp. 200
„Haszomer". Rok II., zeszyt 1 (dotąd w Polsce nieznany) . . . Mp. 10
„Żydowskie problemy gospodarcze w Galicyi" Tenenbauma . . . . Mp. 30
— w oprawie . . . . . . Mp. 40
I. Szypper: „Żydzi polsko-litewscy a Palestyna" . . . . Mp. 20

Administracya „Haszomer"
1276 **WIEDEN I.**
Wiesingerstrasse 3.

KRAKOW ul. Radziwiłłowska 23. — **COSULICHLINE** — **WARSZAWA** ul. Królewska 39.

Regularna, stała komunikacya do północnej i południowej AMERYKI.

DO NOWEGO JORKU:
parow. pocztowy „Argentina" 30 sierpnia
parow. posp. „Presidente Wilson" 16 września
parow. pocztowy „ARGENTINA" 22 października
parow. posp. „PRESIDENTE WILSON" 1 listopada
III. klasa [„Presidente Wilson" lir. 2850 lub dolar. 134; „Argentina" „ 2550 „ „ 120]
i pogłówne dolarów 8·—.

Parowce pospieszne i pocztowe do
RIO de JANEIRO, SANTOS, BUENOS AIRES
„FRANCESCA" 1 września,
„SOFIA" 6 października,
„ATLANTA" 10 listopada,
„FRANCESCA" 1 grudnia.
III. klasa do [„Brazylji" lir. 1800 lub dolar. 88; „Argentyny" „ 1850 „ „ 90]

Wszystkie ceny także w markach polskich po kursie dziennym.
Ceny rozumieją się łącznie z biletem kolejowym oraz dobrem i dostatecznem utrzymaniem tak w porcie jak i na parowcu. :-: Bliższe informacye listownie.
Ceny I. i II. klasy na żądanie. :-: Zmiany zastrzeżone.

Poważni agenci na większe miasta Rzeczypospolitej poszukiwani. 1237

Do ogółu nauczycieli!

W imię solidarności, wzywamy kol. nauczycieli, aby przed **składaniem ofert i obejmowaniem posad w średnich szkołach żydowskich w Łodzi,** zgłaszali się do **Biura Informacyjnego** Stow. Naucz., Południowa 3, Piotrkowska 16. — Biuro czynne we wtorki i czwartki od godz. 4—5 popoł. — Wobec trwającego nadal zatargu między właścicielem szkoły a personalem nauczycielskim, ostrzegamy kol. naucz. przed obejmowaniem posad w 8-kl. męskim gimnazyum p. Szakina w Łodzi, ul. Piotrkowska 18. 1402

Łódzki Oddział Związku zawod. nauczycieli średnich szkół żyd. w Polsce.

GOSPOSIE! Dbajcie o czystość pomieszkań i zdrowie rodziny
Pluskwy roznoszą choroby — tępcie je
„PLUSKINEM"
Pchły, karakony i szwaby niszczy niezawodnie
„VIRIDIN"
fabryki chem. „Fenomen" Kraków, Długa 50.

Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej. Redaktor odpowiedzialny Maksymilian Feldman. Nowa Drukarnia Dziennikowa, ul. Szczepańska